

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

ECB 2014. GADA APRĪĻA "MĒNEŠA BIĻETENS"

IEVADRAKSTS

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome 3. aprīļa sanāksmē nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes. Saņemtā informācija apstiprina, ka euro zonas tautsaimniecības mērenā atveseļošanās notiek atbilstoši Padomes iepriekšējam novērtējumam. Vienlaikus jaunākā informācija joprojām atbilst Padomes uzskatam, ka gaidāms ilgāks zemas inflācijas periods, kam sekos pakāpenisks SPCI inflācijas pieaugums. Monetārās analīzes sniegtās norādes apstiprina, ka euro zonā vidējā termiņā būs ierobežots pamatā esošais cenu spiediens. Euro zonas tautsaimniecības vidējā termiņa un ilgtermiņa inflācijas gaidas joprojām stabili atrodas līmenī, kas atbilst Padomes mērķim nodrošināt inflācijas līmeni zemāku par 2%, bet tuvu tam.

Turpmāk Padome ļoti rūpīgi veiks norišu monitoringu un apsvērs visu tai pieejamo instrumentu izmantošanu. Padome cieši apņēmusies turpināt īstenot ļoti stimulējošu monetāro politiku un nepieciešamības gadījumā ātri rīkoties. Tātad tā neizslēdz, ka monetārā politika varētu kļūt vēl mazāk ierobežojoša, un vēlreiz uzsver, ka joprojām gaida galveno ECB procentu likmju saglabāšanu pašreizējā vai zemākā līmenī vēl ilgāku laiku. Šādu gaidu pamatā ir vidējā termiņā kopumā ierobežotā inflācijas perspektīva, ņemot vērā vispārējo vājo tautsaimniecības aktivitāti, lielo neizmantotās jaudas apjomu un ierobežoto monetāro un kredītēšanas dinamiku. Vienlaikus Padome rūpīgi seko naudas tirgu norisēm. Tā vienprātīgi apņēmusies savu pilnvaru ietvaros izmantot arī nestandarta instrumentus, lai efektīvi novērstu pārāk ilga zemas inflācijas perioda riskus.

Runājot par tautsaimniecības analīzi, euro zonas reālais IKP 2013. gada pēdējā ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni pieauga par 0.2% (3. ceturksnī – par 0.1% un 2. ceturksnī – par 0.3%). Apsekojumu dati, kas ietver šā gada 1. ceturksni, atbilst turpmākas mērenas izaugsmes perspektīvai, apstiprinot iepriekšējās gaidas, ka notiekošo atveseļošanos arvien vairāk veicina spēcīgāks iekšzemes pieprasījums. Runājot par nākotni, iekšzemes pieprasījuma situācijai arī turpmāk vajadzētu nedaudz uzlaboties – to veicinās stimulējošā monetārās politikas nostāja, notiekošā finansēšanas nosacījumu uzlabošanās, kas pamazām sāk ietekmēt reālo tautsaimniecību, un fiskālās konsolidācijas un strukturālo reformu progress. Turklāt mērenā cenu dinamika, īpaši zemākas enerģijas cenas, veicina reālos ienākumus. Gaidāms, ka ekonomisko aktivitāti pozitīvi ietekmēs arī pakāpenisks euro zonas eksporta pieprasījuma kāpums. Vienlaikus, lai gan darba tirgos vērojamas pirmās uzlabošanās pazīmes, bezdarba līmenis euro zonā joprojām ir augsts un neizmantotās jaudas apjoms kopumā ir liels. Turklāt tautsaimniecības atveseļošanās tempu arī turpmāk palēninās nepieciešamība veikt bilanču korekcijas valsts un privātajā sektorā.

Ar euro zonas tautsaimniecības perspektīvu saistītie riski joprojām ir lejupvērsti. Norises pasaules finanšu tirgos un jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, kā arī ģeopolitiskie riski var negatīvi ietekmēt ekonomiskos apstākļus. Citi lejupvērsti riski

ietver vājāku, nekā gaidīts, iekšzemes pieprasījumu un nepietiekamu strukturālo reformu īstenošanu euro zonas valstīs, kā arī lēnāku eksporta kāpumu.

Saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2014. gada martā sarukusi līdz 0.5% (februārī – 0.7%). Šis kritums atspoguļo pārtikas, preču un pakalpojumu komponentu gada pārmaiņu tempa samazināšanos, ko daļēji kompensē mērenāks enerģijas cenu kritums. Pamatojoties uz pašreizējiem valūtu kursiem un dominējošām biržā tirgoto enerģijas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka SPCI gada inflācija aprīlī nedaudz pieaugs, daļēji sakarā ar pakalpojumu cenu svārstīgumu mēnešos pirms un pēc Lieldienām. Gaidāms, ka turpmākajos mēnešos SPCI gada inflācija saglabāsies zema, bet pēc tam 2015. gadā pakāpeniski paaugstināsies, 2016. gada beigās tuvojoties 2% līmenim. Vienlaikus vidējā termiņa un ilgtermiņa inflācijas gaidas joprojām stingri turas cenu stabilitātei atbilstošā līmenī.

Padome uzskata, ka gan augšupvērstie, gan lejupvērstie cenu attīstības perspektīvas riski vidējā termiņā ir ierobežoti un kopumā līdzsvaroti. Šajā kontekstā tiks veikts rūpīgs iespējamās ģeopolitisko risku un valūtas kursu dinamikas ietekmes monitorings.

Runājot par monetāro analīzi, 2014. gada februāra dati liecina par ierobežotu plašās naudas (M3) kāpumu. M3 gada pieaugums februārī kopumā bija stabils (1.3%; janvārī – 1.2%). Šaurās naudas rādītāja M1 kāpums februārī joprojām bija spēcīgs (6.2%; janvārī – 6.1%). Galvenais M3 gada izaugsmi noteicošais faktors joprojām bija MFI tīro ārējo aktīvu pozīcijas palielinājums, kas atspoguļoja starptautisko investoru lielo interesi par euro zonas aktīviem.

Privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikums februārī turpināja sarukt. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pārmaiņu temps, kas koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei, bija – 3.1% (janvārī – –2.8%). Vājā nefinanšu sabiedrību kreditēšanas dinamika turpina atspoguļot nobīdi tās sasaistē ar ekonomiskās attīstības ciklu, kā arī kredītrisku un notiekošo finanšu un nefinanšu sektora bilanču koriģēšanu. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps, kas koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei, 2014. gada februārī bija 0.4% un kopš 2013. gada sākuma kopumā joprojām nav mainījies.

Kopš 2012. gada vasaras panākts ievērojams progress banku finansējuma situācijas uzlabošanā. Lai euro zonas valstīs nodrošinātu atbilstošu monetārās politikas transmisiju uz finansēšanas nosacījumiem, būtiski arī turpmāk mazināt euro zonas kredītu tirgu sadrumstalotību un nepieciešamības gadījumā stiprināt banku noturību. Tas ir ECB veiktā visaptverošā novērtējuma mērķis.

Apkopojot var teikt – tautsaimniecības analīzes rezultāti apstiprina Padomes gaidas, ka iespējams ilgāks zemas inflācijas periods, bet pēc tam SPCI inflācija pakāpeniski palielināsies, tuvojoties 2%. Salīdzinājums ar monetārās analīzes sniegtajām norādēm apstiprina, ka euro zonā vidējā termiņā būs ierobežots pamatā esošais cenu spiediens.

Attiecībā uz fiskālo politiku euro zonas valstis panākušas būtisku progresu fiskālās nelīdzsvarotības novēršanā. Tās nedrīkst atkāpties no pagātnes sasniegumiem konsolidācijas jomā, un vidējā termiņā tām jāpanāk lielo valdības parāda rādītāju

lejupvērsta attīstība atbilstoši Stabilitātes un izaugsmes paktam. Fiskālajām stratēģijām jānodrošina izaugsmi veicinoša konsolidācijas struktūra, lai panāktu sabiedrisko pakalpojumu labāku kvalitāti un lielāku efektivitāti, vienlaikus, cik vien iespējams, samazinot nodokļu kropļojošo ietekmi. Jāveic turpmāki izlēmīgi preču un darba tirgus reformu pasākumi, lai uzlabotu konkurētspēju, palielinātu potenciālo izaugsmi, radītu nodarbinātības iespējas un vairotu euro zonas valstu tautsaimniecības elastību.

Šajā "Mēneša Biļetena" izdevumā iekļauti divi raksti. Pirmajā rakstā aplūkota centrālo banku motivācija sniegt perspektīvas norādes un skaidrots ECB sniegto perspektīvas norāžu pamatojums un to efektivitāte. Otrajā rakstā sniegts pārskats par diskusijām saistībā ar īstermiņa fiskālajiem reizinātājiem un fiskālās konsolidācijas vidēja un ilgāka termiņa ietekme uz parāda atmaksājamību un produkcijas izlaidi.